Polity- Important Amendments in Indian Constitution - Introduction

- ప్రపంచంలోని ఏ ఇతర లిఖిత రాజ్యాంగం వలె, మారుతున్న పరిస్థితులు మరియు అవసరాలకు అనుగుణంగా తనను తాను సర్దుబాటు చేసుకునేందుకు భారత రాజ్యాంగం కూడా దాని సవరణను అందిస్తుంది.
- రాజ్యాంగంలోని పార్ట్ XXలోని ఆర్టికల్ 368 రాజ్యాంగాన్ని మరియు దాని విధానాన్ని సవరించడానికి పార్లమెంటుకు ఉన్న అధికారాలతో వ్యవహరిస్తుంది. దాని కోసం నిర్దేశించిన విధానానికి అనుగుణంగా పార్లమెంటు ఏదైనా నిబంధనను కూడిక, వైవిధ్యం లేదా రద్దు చేయడం ద్వారా రాజ్యాంగాన్ని సవరించవచ్చని పేర్కొంది.
- అయితే, రాజ్యాంగం యొక్క 'ప్రాథమిక నిర్మాణం'గా ఉండే నిబంధనలను పార్లమెంటు సవరించదు. కేశవానంద భారతి కేసులో (1973) సుప్రీంకోర్టు ఈ తీర్పునిచ్చింది.

Polity- Important Amendments in Indian Constitution, (Part-3)

73వ సవరణ చట్టం, 1992

- పంచాయతీరాజ్ సంస్థలకు రాజ్యాంగ హోదా మరియు రక్షణ కల్పించారు. ఈ ప్రయోజనం కోసం, సవరణ కొత్త పార్ట్-IXని 'ది పంచాయితీలు'గా చేర్చింది మరియు పంచాయతీలకు సంబంధించిన 29 క్రియాత్మక అంశాలను కలిగి ఉన్న కొత్త పదకొండవ షెడ్యూల్‌ను చేర్చింది.

74వ సవరణ చట్టం, 1992

- పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు రాజ్యాంగ హోదా మరియు రక్షణ కల్పించారు. ఈ ప్రయోజనం కోసం, సవరణ 'మున్సిపాలిటీలు' పేరుతో కొత్త పార్ట్ IX-Aని మరియు మునిసిపాలిటీల యొక్క 18 క్రియాత్మక అంశాలను కలిగి ఉన్న కొత్త పన్నెండవ షెడ్యూల్‌ను జోడించింది.

77వ సవరణ చట్టం, 1995

- షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో ప్రమోషన్లలో రిజర్వేషన్లు కల్పించబడ్డాయి. ఈ సవరణ ప్రమోషన్లలో రిజర్వేషన్లకు సంబంధించి సుప్రీంకోర్టు తీర్పును రద్దు చేసింది.

80వ సవరణ చట్టం, 2000

- కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మధ్య ఆదాయ వికేంద్రీకరణ యొక్క ప్రత్యామ్నాయ పథకం కోసం అందించబడింది. కేంద్ర పన్నులు మరియు సుంకాల నుండి పొందిన మొత్తం ఆదాయంలో 29% రాష్ట్రాల మధ్య పంపిణీ చేయాలని పదో ఆర్థిక సంఘం సిఫార్సుల ఆధారంగా ఇది రూపొందించబడింది.

81వ సవరణ చట్టం, 2000

- ఒక సంవత్సరంలో భర్తీ చేయని రిజర్వ్డ్ ఖాళీలను ఏదైనా తదుపరి సంవత్సరం లేదా సంవత్సరాల్లో భర్తీ చేయడానికి ప్రత్యేక తరగతి ఖాళీలుగా పరిగణించడానికి రాష్ట్రానికి అధికారం ఇచ్చింది.
- అటువంటి తరగతి ఖాళీలను అవి భర్తీ చేయబడుతున్న సంవత్సరంలోని ఖాళీలతో కలిపి ఆ సంవత్సరంలోని మొత్తం ఖాళీల సంఖ్యపై 50% రిజర్వేషన్ యొక్క సీలింగ్‌ను నిర్ణయించకూడదు.
- క్లుప్తంగా, ఈ సవరణ బ్యాక్‌లాగ్ ఖాళీలలో రిజర్వేషన్‌పై 50% సీలింగ్‌ను ముగించింది.

82వ సవరణ చట్టం, 2000

- ఏదైనా పరీక్షలో అర్హత మార్కులలో సడలింపు లేదా మూల్యాంకన ప్రమాణాలను తగ్గించడం, కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వ సేవలకు ప్రమోషన్ విషయాలలో రిజర్వేషన్ కోసం ఎస్సీ మరియు ఎస్టీలకు అనుకూలంగా ఏదైనా నిబంధనను రూపొందించడం కోసం అందించబడింది.

84వ సవరణ చట్టం, 2001

- జనాభా పరిమితి చర్యలను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో లోక్‌సభ మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలలో సీట్ల పునరుద్ధరణపై నిషేధాన్ని మరో 25 సంవత్సరాలు (అంటే 2026 వరకు) పొడిగించింది. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, లోక్‌సభ మరియు అసెంబ్లీలలోని స్థానాల సంఖ్య 2026 వరకు అలాగే ఉంటుంది. ఇది 1991 జనాభా లెక్కల ఆధారంగా రాష్ట్రాల్లోని ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల పునరుద్ధరణ మరియు హేతుబద్ధీకరణకు కూడా అవకాశం కల్పించింది.

85వ సవరణ చట్టం, 2001

- జూన్ 1995 నుండి పునరాలోచన ప్రభావంతో షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు చెందిన ప్రభుత్వోద్యోగులకు రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ ద్వారా పదోన్నతి విషయంలో 'పర్యవసానంగా సీనియారిటీ' అందించబడింది.

86వ సవరణ చట్టం, 2002

- ఆర్టికల్ 21A ప్రకారం ప్రాథమిక విద్యను ప్రాథమిక హక్కుగా చేసింది
- డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపల్స్‌లోని ఆర్టికల్ 45 యొక్క అంశాన్ని మార్చారు
- ఆర్టికల్ 51-A కింద కొత్త ప్రాథమిక విధిని జోడించారు

87వ సవరణ చట్టం, 2003

- 2001 నాటి 84వ సవరణ చట్టం ద్వారా ముందుగా అందించిన 1991 జనాభా లెక్కల ఆధారంగా కాకుండా 2001 జనాభా లెక్కల జనాభా గణాంకాల ఆధారంగా రాష్ట్రాల్లోని ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల పునర్ సర్దుబాటు మరియు హేతుబద్ధీకరణ కోసం అందించబడింది.

89 వ సవరణ చట్టం, 2003

- షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగల కోసం గతంలో ఉన్న జాతీయ కమిషన్‌ను రెండు వేర్వేరు సంస్థలుగా విభజించారు, అవి షెడ్యూల్డ్ కులాల జాతీయ కమిషన్ (ఆర్టికల్ 338) మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగల జాతీయ కమిషన్ (ఆర్టికల్ 338-A).

91 వ సవరణ చట్టం, 2003

- మంత్రుల మండలి పరిమాణాన్ని పరిమితం చేయడానికి, ఫిరాయింపుదారులను ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను నిర్వహించకుండా నిరోధించడానికి మరియు ఫిరాయింపు నిరోధక చట్టాన్ని పటిష్టం చేయడానికి క్రింది నిబంధనలను రూపొందించారు:
- కేంద్ర మంత్రి మండలిలో ప్రధానమంత్రితో సహా మొత్తం మంత్రుల సంఖ్య లోక్‌సభ మొత్తం బలంలో 15% మించకూడదు.
- ఫిరాయింపుల కారణంగా అనర్హత వేటు పడిన ఏ రాజకీయ పార్టీకి చెందిన పార్లమెంటులోని ఏ సభలోనైనా సభ్యుడు కూడా మంత్రిగా నియమించబడటానికి అనర్హుడవుతాడు.
- ఒక రాష్ట్రంలోని మంత్రి మండలిలో ముఖ్యమంత్రితో సహా మొత్తం మంత్రుల సంఖ్య ఆ రాష్ట్ర శాసనసభ
- మొత్తం బలంలో 15% మించకూడదు. కానీ, ఒక రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రితో సహా మంత్రుల సంఖ్య 12 కంటే తక్కువ ఉండకూడదు.

- ఫిరాయింపుల కారణంగా అనర్హత వేటు పడిన ఏ రాజకీయ పార్టీకి చెందిన రాష్ట్ర శాసనసభలోని ఏ సభలోనైనా సభ్యుడు కూడా మంత్రిగా నియమించబడటానికి అనర్హుడవుతాడు.
- ఫిరాయింపుల కారణంగా అనర్హులు అయిన ఏదైనా రాజకీయ పార్టీకి చెందిన పార్లమెంటు హౌస్ లేదా రాష్ట్ర శాసన సభ సభ్యుడు కూడా ఏదైనా వేతనంతో కూడిన రాజకీయ పదవిని నిర్వహించడానికి అనర్హులు.
- "రెమ్యునరేటివ్ పొలిటికల్ పోస్ట్" అంటే:

  కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రింద ఉన్న ఏదైనా కార్యాలయం, అటువంటి కార్యాలయానికి సంబంధించిన జీతం లేదా వేతనం సంబంధిత ప్రభుత్వ ప్రజా ఆదాయం నుండి చెల్లించబడుతుంది లేదా,

  ఒక సంస్థ క్రింద ఉన్న ఏదైనా కార్యాలయం, విలీనం చేయబడినా లేదా, ఇది పూర్తిగా లేదా పాక్షికంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు జీతం లేదా,
- అటువంటి కార్యాలయానికి వేతనం అటువంటి సంస్థ ద్వారా చెల్లించబడుతుంది, అటువంటి జీతం లేదా చెల్లించిన వేతనం ప్రకృతిలో పరిహారంగా ఉంటే తప్ప (ఆర్టికల్ 361-B).
- శాసనసభా పక్షంలోని మూడింట ఒక వంతు సభ్యులు చీలిపోతే అనర్హత నుండి మినహాయింపుకు సంబంధించిన పదవ షెడ్యూల్ (ఫిరాయింపు నిరోధక చట్టం) యొక్క నిబంధన తొలగించబడింది. విభజన కారణంగా ఫిరాయింపుదారులకు రక్షణ లేదని అర్థం.

92వ సవరణ చట్టం, 2003

- సవరణలు:

  ఎనిమిదో షెడ్యూల్‌లో మరో నాలుగు భాషలను చేర్చారు. అవి బోడో, డోగ్రీ (డోంగ్రీ), మైథిలి మరియు సంతాలి. దీంతో రాజ్యాంగబద్ధంగా గుర్తింపు పొందిన భాషల సంఖ్య 22కి చేరింది

93వ సవరణ చట్టం, 2005

- మైనారిటీ విద్యాసంస్థలు (క్లాజు (5)లో మినహా) ప్రైవేట్ విద్యా సంస్థలతో సహా (రాష్ట్రం సహాయం లేదా సహాయం లేనివి) సహా విద్యాసంస్థల్లో సామాజికంగా మరియు విద్యాపరంగా వెనుకబడిన తరగతులు లేదా షెడ్యూల్డ్ కులాలు లేదా షెడ్యూల్డ్ తెగల కోసం ప్రత్యేక కేటాయింపులు చేయడానికి రాష్ట్రానికి అధికారం ఇచ్చింది. ఆర్టికల్ 15).
- ఇనామ్దార్ కేసులో (2005) సుప్రీంకోర్టు తీర్పును రద్దు చేయడానికి ఈ సవరణ రూపొందించబడింది, ఇక్కడ ప్రొఫెషనల్ కాలేజీలతో సహా మైనారిటీ మరియు మైనారిటీయేతర అన్‌ఎయిడెడ్ ప్రైవేట్ కాలేజీలపై రాష్ట్రం తన రిజర్వేషన్ విధానాన్ని విధించరాదని సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. ప్రైవేట్, అన్ ఎయిడెడ్ విద్యాసంస్థల్లో రిజర్వేషన్లు రాజ్యాంగ విరుద్ధమని కోర్టు ప్రకటించింది.

96వ సవరణ చట్టం, 2011

- "ఒరియా"కి "ఒడియా" ప్రత్యామ్నాయం చేయబడింది. పర్యవసానంగా, ఎనిమిదవ షెడ్యూల్‌లోని "ఒరియా" భాష "ఒడియా"గా ఉచ్ఛరించబడుతుంది.

97వ సవరణ చట్టం, 2011

- సహకార సంఘాలకు రాజ్యాంగ హోదా, రక్షణ కల్పించారు. ఇది రాజ్యాంగంలో ఈ క్రింది మూడు మార్పులను చేసింది:
- ఇది సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకునే హక్కును ప్రాథమిక హక్కుగా చేసింది (ఆర్టికల్ 19).
- ఇది కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల ప్రమోషన్‌పై రాష్ట్ర విధానం యొక్క కొత్త డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపల్‌ను కలిగి ఉంది.
- ఇది "సహకార సంఘాలు" పేరుతో రాజ్యాంగంలో కొత్త పార్ట్ IX-Bని జోడించింది.

98 సవరణ చట్టం 2014

- సుప్రీంకోర్టు మరియు హైకోర్టులకు న్యాయమూర్తులను నియమించే కొలీజియం వ్యవస్థ స్థానంలో నేషనల్ జ్యుడీషియల్ అపాయింట్‌మెంట్స్ కమిషన్ (NJAC) అనే కొత్త సంస్థను ఏర్పాటు చేసింది.
- అయితే, 2015లో సుప్రీంకోర్టు ఈ సవరణ చట్టం రాజ్యాంగ విరుద్ధమని, చెల్లదని ప్రకటించింది. తత్ఫలితంగా, మునుపటి కొలీజియం వ్యవస్థ మళ్లీ అమలులోకి వచ్చింది

100వ సవరణ చట్టం, 2014

- 1974 భూ సరిహద్దు ఒప్పందం మరియు 2011 దాని ప్రోటోకాల్ ప్రకారం భారతదేశం కొన్ని భూభాగాలను స్వాధీనం చేసుకోవడం మరియు కొన్ని ఇతర భూభాగాలను బంగ్లాదేశ్‌కు (ఎన్‌క్లేవ్‌ల మార్పిడి మరియు ప్రతికూల ఆస్తుల నిలుపుదల ద్వారా) బదిలీ చేయడంపై ప్రభావం చూపింది.
- ఈ ప్రయోజనం కోసం, ఈ సవరణ చట్టం రాజ్యాంగంలోని మొదటి షెడ్యూల్‌లోని నాలుగు రాష్ట్రాల (అస్సాం, పశ్చిమ బెంగాల్, మేఘాలయ మరియు త్రిపుర) భూభాగాలకు సంబంధించిన నిబంధనలను సవరించింది.

101 సవరణ చట్టం, 2017

- వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను పరిచయం

- వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను (GST) అనేది భారతదేశంలో వస్తువులు మరియు సేవల సరఫరాపై ఉపయోగించే పరోక్ష పన్ను (లేదా వినియోగ పన్ను). ఇది సమగ్రమైన, బహుళ-దశల, గమ్యం-ఆధారిత పన్ను: సమగ్రమైనది ఎందుకంటే ఇది కొన్ని రాష్ట్ర పన్నులు మినహా దాదాపు అన్ని పరోక్ష పన్నులను ఉపసంహరించుకుంది.

102వ సవరణ చట్టం, 2018

- భారత సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ కింద వెనుకబడిన తరగతుల జాతీయ కమిషన్‌కు రాజ్యాంగ హోదా కల్పించబడింది.
- ఆర్టికల్ 338 బి రాజ్యాంగంలోకి ఆర్టికల్ 338 మరియు 338A వరుసగా నేషనల్ కమీషన్ ఫర్ షెడ్యూల్డ్ కులాల (SC) మరియు నేషనల్ కమీషన్ ఫర్ షెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ (ST)కి సంబంధించినవి.

103వ సవరణ చట్టం, 2019

- స్వతంత్ర భారతదేశంలో మొట్టమొదటిసారిగా ఆర్థిక బలహీన వర్గాలకు రిజర్వేషన్లను ప్రవేశపెట్టింది
- ఆర్టికల్ 16లోని సవరణ ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో EWSకి 10% రిజర్వేషన్‌ను అనుమతిస్తుంది.

104వ సవరణ చట్టం, 2020
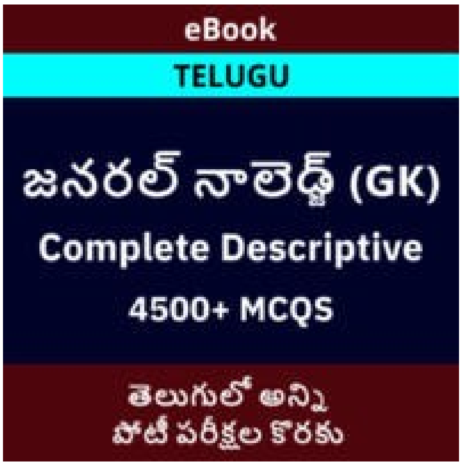
- 104వ రాజ్యాంగ సవరణ షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగల సభ్యులకు లోక్‌సభ మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలలో సీట్ల రిజర్వ్‌ను రద్దు చేయడానికి గడువును పదేళ్లపాటు పొడిగించింది.